

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisni se ne vračajo. — Račun pri pošti, hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 25-52.

Leto XVIII.

V Ljubljani, v soboto, dne 7. decembra 1935.

Štev. 127.

Naš boj proti posledicam sankcij

Ko še niso bile sklenjene sankcije, smo že na tem mestu opozarjali na nujnost pravočasnih ukrepov, da nas ne zadenejo posledice sankcij pretežno. Obenem pa smo tudi izrazili svojo bojazen, da nas bodo sankcije, ko cela vrsta drugih velikih dogodkov, našle popolnoma nepripravljene. Zato se je naša bojazen uresničila le v preveliki meri. Če pa smo popolnoma odkriti, moremo se dostaviti, da sploh ni bilo pričakovati, da bi nas naše sankcije pripravljene, to je, da bi organizirali naše gospodarstvo pravočasno tako, da ga posledice sankcij ne bi mogle preveč zadeti.

Kajti za vsak odpor, za vsako organizirano akcijo je nekdo potreben, ki to akcijo organizira. Pri nas ni nobenega urada in nobene institucije, ki bi mogla takšno akcijo organizirati. Vse naše gospodarstvo je dejansko brez vsake organizacije, a ne samo to, gospodarstvo vsake pokrajine je za sebe celota, ki z gospodarstvom v drugi pokrajini nima navadno prav nobenih zvez ali pa je celo v direktnem in ostrem nasprotju z njim. Naše zedinjenje dejansko na gospodarsko polje ni niti seglo, razen seveda, če smatramo za gospodarsko sodelovanje to, da vse pokrajine plačujejo davek v Beograd ali da se s posebnimi privilegiji prepušča nekaterim osebam za določeno stvar vse ozemlje države v privilegirano izkoriščanje.

Bilo je sicer baš s slovenske strani mnogo stremljenj, da se naše gospodarstvo vsaj v skromni meri organizira, toda vsi ti poskusi so žalostno propadli. Zlasti živ dokaz, kako je neizvedljiva organizacija našega gospodarstva tudi le za eno stroko, dokazujejo brezuspešna prizadevanja naših lesnih trgovcev in industriancev, da bi prišli do vsesdržavne organizacije vsaj za lesno stroko. A baš v tem je eden usodnih razlogov, da nismo mogli ohraniti na tujih lesnih trgih one pozicije, ki smo jo nekoč že imeli. Separatni interesi nekaterih velikih podjetij so vedno ubijali vsako skupno delo in še tik pred sankcijami smo videli, kako je »Šipad« izkoriščal situacijo na škodo drugih lesnih podjetij. Ista slika pa se nam nudi tudi pri izvozu vsega drugega našega blaga. Pri izvozu sadja imamo vsako leto zaradi neorganiziranosti sadnega izvoza milijonske izgube, prav tako pa tudi pri izvozu vsega drugega blaga.

Pri tej naši popolni neorganiziranosti pa so prišle sankcije. Iz vseh pokrajin države so prišli klici po pomoč, v državi pa ni niti enega organa, ki bi vse te klice sprejemal in odredil ukrepe v korist prizadetih pokrajin. Na drugi strani pa vidimo, kako so v Rimu vse sile italijanskega gospodarstva koncentrirane, kako državna oblast vedno postopa v skladu z interesi podjetij. In ista organiziranost, ista koncentracija vseh vrst, tudi pri vseh drugih narodih. All je pri tem stanju sploh mogoče, da bi dobili bitko in odvrnili katastrofalne posledice sankcij.

Však, do česar se še povzpne naše delo, so razne ankete in konferenice. Na čast mnogim prirediteljem teh anket je treba priznati, da so večinoma sijajno pripravljene in da je na njih podan tako izčrpen material, da mora laik vedeti, kaj je treba storiti. Posebno v Ljubljani smo že imeli celo vrsto takšnih odličnih anket in konferenc. A kaj je bil efekt teh konferenc in anket? Da se v Beogradu ponavadi še zmenili niso za vse na teh anketah in konferencah sprejete predloge? To se je tako redno dogajalo, da so ljudje izgubili vsako zaupanje v uspeh in koristnost še tako vzorno pripravljenih anket.

In v tej meri je že padlo zaupanje, da ljudje sploh več ne verujejo, da bi se moglo gospodarstvo vseh pokrajin združiti v eni državni centrali, ki pa bi seveda v polni meri upoštevala in cenila posebne interese vsake pokrajine. Ker se niti sedaj, ko so nastopile težke posledice sankcij, ki se

bodo prihodnje leto pokazale v še ostrejši luči, ni poskusilo vsaj skromno organizirati našo izvozno trgovino, pač ni pričakovati, da bi dobili vsesdržavno institucijo, ki bi po načrtu vodila boj proti tlim posledicam sankcij.

Ostaja le še eno upanje, da se bo vsaj v naši pokrajini, katere gospodarstvo res tvori eno celoto, posrečilo ustanoviti skupno obrambno organizacijo proti posledicam sankcij. Danes se še prav posebno očitno vidi, kako težko škodo ima naše gospodarstvo, ker nismo poslušali opominov, ki so klicali k ustanovitvi narodnega sveta od-

nosno k izvenstrankarski vrhovni organizaciji našega naroda.

Zaradi tega smo tudi v tej nepriliki, da se niti pogovoriti ne moremo, kaj naj ukrenemo v zaščito svojega gospodarstva, ker pač nimamo foruma, pred katerim bi se moglo o teh stvareh zaupno govoriti. Moremo edino javno razpravljati, da tujec skoraj prej izve o naših ukrepih, kakor pa jih mi sploh izvedemo. Pri takšnem položaju je naš boj proti posledicam sankcij brezupen.

Če hočemo odvrniti zlo, ki že prilaja nad našo pokrajino zaradi sankcij, potem je prvi

pegoj, da svoje gospodarstvo organiziramo. Če tega ne storimo, potem je bolje, da se proti sankcijam sploh ne borimo, temveč da kot fatalisti sprejmemo vsako nesrečo, ki bo prišla nad nas. Organizacija gospodarstva je prvo in edino sredstvo, da se obvarujemo pred milijonskimi izgubami in zato je organizacija gospodarstva danes važnejše vprašanje od vseh drugih. Niti eno drugo vprašanje ne reže danes tako globoko v naše meso, ko to. Zavedajmo se tega in začnimo delati, ker sicer bomo morali obupati!

Sto let Trg. bolniškega in podpornega društva v Ljubljani

S ponosom gleda lahko nazaj slovensko trgovstvo na svojo zgodovino. Lani je praznovalo 100-letnico ustanovitve gremija, prve stanovske organizacije trgovstva na vsem slovanskem jugu. Hkrati je praznovalo tudi stoletnico svoje trgovske šole, ki je bila tudi prva trgovska šola na vsem našem jugu. Letos pa praznuje stoletnico Trg. bolniškega in podpornega društva, ki je bilo tretje društvo te vrste v vsej Avstriji. Tako je zgodovina ljubljanskega trgovstva živ dokaz, kako rodi stanovska zavednost ugodne posledice na vseh drugih poljih in kako napačno ravna vsi oni odločujoči činitelji, ki ne cenijo dovolj moralnih sil, ki so v stanovski zavednosti.

S temi tremi ustanovami so izvršili ljubljanski trgovci vsotrojno dolžnost, ki jo ima trgovec: do sebe, ker so si ustanovili organizacijo v obrambo svojih interesov, do naraščaja, ker so poskrbeli za njegovo naobrazbo in končno do svojih pomočnikov in sotrudnikov, ker so jim dali potrebno socialno zaščito.

A ne samo ustanovili so ljubljanski trgovci vse te ustanove, temveč jim dali tudi tako trdno in močno podlago, da more danes vsaka od njih pokazati na stoletno uspešno delovanje. Vse te organizacije se niso samo sto let dolgo ohranile, temveč so še danes v najlepšem razvoju in med vsemi podobnimi organizacijami v državi na prvem mestu. More reči to o sebi združenje trgovcev, morajo dati vsi to izpričevalo gremijski šoli in kočno to dokazuje v še posebni meri Trgovsko bolniško in podporno društvo. Da, s ponosom more gledati ljubljansko trgovstvo na svoje ustanove in zato mora biti tudi njegova stanovska zavest močna.

Uspeh vseh od trgovstva ustanovljenih organizacij ter solidnost, po kateri je vedno slovela ljubljanska trgovina, so končno utrdile one lepe tradicije ljubljanskega trgovstva, ki so usposobile slovenskega trgovca, da je do konca izvedel nacionalno osamosvojitve v trgovini. Ob teh tradicijah se je doslej razbil še vsak poskus, da bi ljubljanski trg preplaval tuji element tako, kakor je n. pr. preplaval zagrebškega.

Fatalna kratkovidnost nekaterih politikov je, če ne vidi je to historične zasluge trgovstva za naš nacionalni in gospodarski razvoj. In nepopravljiva škoda za vse naše gospodarstvo mora nastati, če trgovstvo zbog neupoštevanja njegovih življenjskih interesov s strani odločujočih činiteljev ne bi moglo vzdržati one vloge, ki si jo je s svojim delom in s svojo sposobnostjo priborilo. Caveant consules!

Kakor pa more biti ljubljansko trgovstvo ponosno na vse svoje institucije, mu je vendar v posebno čast Trgovsko bolniško in podporno društvo. Kajti to društvo priča o socialnem čutu ljubljanskega trgovstva, to društvo postavlja na laž vse one, ki hočejo naslikati trgovca kot onega človeka, ki samo kopiči dobiček. Slovenski trgovec sicer hoče imeti uspeh, ker bi sicer propadel, a ne pozablja na svojo dolžnost do drugih.

To socialno delo trgovca zasluži tem večje priznanje, ker je trgovec sam brez vsake socialne zaščite. Več ko značilno je, da mora ljubljanski trgovec ob stoletnici

Trg. bol. in podpornega društva začeti s pripravljanim delom za lasno prostovoljno socialno zavarovanje v najskromnejšem obsegu. Tudi ena naših posebnosti je v tem, da je mogel slovenski trgovec ohraniti samostojnost najstarejše socialne ustanove na vsem našem jugu, kar je Trg. bolniške in podporno društvo, le na ta način, da je žrtvoval lastne interese in resigniral na lasno zavarovanje v tem društvu.

Ustanova trgovstva je Trgovsko bolniško in podporno društvo in to tudi ostane, ker ni med slovenskimi trgovci in njih sotrudniki prepada, temveč vsi složno delajo za napredek trgovine in za večjo osamosvojitve slovenskega gospodarstva. Zato imajo tudi vsi pravico, da zahtevajo za svoje stremljenje podporo javnosti in ob stoletnici društva je ta dolžnost javnosti še zlasti evidentna.

Ustanovitev društva

Koncem 1835. l. je človekoljubni in marljivi ljubljanski trgovec Ferdinand J. Schmidt na pobudo ljubljanskih trgovskih in lekarniških sotrudnikov sklical javni sestanek vseh, ki bi se zanimali za ustanovitev bolniškega instituta za trgovske in lekarniške sotrudnike. Dne 13. decembra istega leta je na tem sestanku, ki je bil v Schmidtovi hiši, 60 ljubljanskih trgovskih in lekarniških sodelavcev podpisalo društveni ustanovni protokol, s čimer je bil podan formalni začetek dobredelni ustanovi. Nova društvo je bilo poleg graškega in dunajskega, po katerih se je vzorovalo, ob času svojega nastanka, edina podobna ustanova v bivši Avstro-Ogrski. Oblastno je bilo društvo priznано šele 1838. l. Tega leta je bil tudi v smislu društvenih pravih ustanovljen bolniški institut, ki je bil nastanjen v poslojpu civilne bolnišnice v Ljubljani, v katerem so se mogli zavarovani člani brezplačno zdraviti in ki je pomenjal glavno dajatev bolniškega društva svojem članstvu.

Društvena stremljenja sta od prvih početkov dalje zlasti podpirala ustanovitelj in prvi direktor, poznejši društveni častni član Ferd. J. Schmidt ter dolgoletni društveni tajnik, odnosno podpravitelj Matija Treun, ki je v letu 1865. preuredil društveno knjigovodstvo ter celotno poslovanje tako, da je bila administracija, ki so jo odborniki upravljali vseskozi brezplačno, vzorna ter v vzgled drugim ljubljanskim društvom.

Društvena pravila so bila prvič spremenjena na pobudo ljubljanskega župana Mihaela Ambroža, ki je društvu predsedoval v razdobju od 1858. do 1863. l. Od 60 članov v letu ustanovitve je do 1858. l. članstvo v zmerem, a enakomernem in stalnem porastu doseglo število 204.

Društveni odbor ter naslednja direktorja Albert Trinker (1864—1865) in Jožef Pleiweis (1866—1867), posebno pa direktor Valentin Supan (1868—1870) so stremeli za tem, da društvo v skladu z novimi časom in novimi razmerami ter zbog prilike rastočega zanimanja prebivalstva razširi društvena pravila, ki so

dotlej članstvu nudila le ugodnosti bolniškega zavarovanja,

tudi na pokojninsko zavarovanje.

Novi statuti iz l. 1870. so to zamisel uspešno uresničili in Trgovsko bolniško društvo se je izpremenilo v Trgovsko bolniško in pokojninsko društvo. Trgovski nameščenci so spričo ugodnosti, ki jih jim je nudilo društvo za uvedbo pokojninskega zavarovanja v vse večjem številu pristopali v zavarovanje. Članstvo pa je tudi zlasti poraslo zbog tega, ker so v smislu izpremenjenih statutov društveni redni člani lahko postali tudi samostojni trgovci, ki te ugodnosti dotlej niso imeli. V l. 1875. se je uspešno izvedla zunanja organizacija društva. Društveni delokrog se je razširil na vso Kranjsko, pa tudi na sosednjo Dolenjo Štajersko, Koroško in Primorsko, skratka na vse slovenske dežele. Osnovana so bila poverjenišтва v Kranju, Novem mestu, Kočevju, Celju, Mariboru, Ptujju, Gornji Radgoni, Celovcu, Beljaku in Velikovcu.

Nov napredek društva

l. 1877. je društveni odbor sklenil s predstojnico Hčera krščanske ljubozni (usmiljenk) pogodbo v smislu katere je dobilo društvo za svoje bolne člane v najem dveh sobi v novozgrajeni hiralnici sv. Jožefa. S tem je bila bolniška oskrba članov izročena v večje in skrbne roke, modernim in vsem zdravstvenim predpisom odgovarjajoči prostori so nadomestili prejšnje, manj ugodne prostore, ki jih je imelo društvo po izselitvi iz civilne bolnišnice nekaj časa v najemu v privatni hiši.

Po smrti šestega direktorja Aleksandra Dreota je prevzel direktorske posle leta 1888. bankir in ljubljanski veletrgovec Emerih Mayer, ki je že prejšnja leta z vsi vnemo pospeševal društvene namene. Zavzel se je posebno tudi za zamisel izvedbe vsakoletne elitne trgovske družabne prireditve v okviru društva, ki je posebni društveni fond za podpiranje najbolj potrebnih članov vsako leto znatno obogatila. Društvo je imelo vedno dosti nesebičnih dobrotnikov in podpornikov, ki so bodisi z rednimi letnimi podporami nekateri pa celo z znatnimi posmrtnimi volji izrekli svoje priznanje društvu za njegovo uspešno in humano delovanje. Med podporniki bi mogli naštetih imena skoro vseh ustanoviteljev, odnosno početnikov še danes obstoječih ljubljanskih tvečak (n. pr. Mayer, Kräpfer, Souran i. dr.) večji del, odnosno celo premoženje sta pa društvu zapustila njegova največja dobrotnika Matija Treun in Janko Teršek.

l. 1888. je moralo društvo svoje delovanje prilagoditi Zakonu o bolniškem zavarovanju delavcev, ki je izšel tega leta ter je presko pod državno nadzorstvo. Spremenjeni statuti so bili potrjeni 21. junija 1890. S 30. junijem 1890. je Trgovsko bolniško in pokojninsko društvo v Ljubljani kot iztečno privatna dobrodelna ustanova zaključilo 50-letno delovanje. Z novimi statuti se je ime društva spremenilo v Trgovsko bolniško in podporno

društvo, kar nam v glavnem tudi podaja bistveno spremembo statutov.

Lep razmah je doživelo društvo za predsedovanja direktorja Ivana Kneza v zadnjih letih 19 in prvih 20 stoletja.

Društveni napredek pa je s padcem zavarovanega članstva zaustavila svetovna vojna.

Po vojni

Sele v mladi državi in urejajočih se razmerah je društvo zopet oživelo in to po zaslugi upravnega odbora, sestojčega iz predsednika Lillega, podpredsednika Jelacina st., tajnika Volka, poznejšega društvenega ravnatelja Delakorde in ostalih poštvovalnih odbornikov.

V smislu spopolnilnih zavarovalnih odredb, izdanih še med svetovno vojno, je društvo v 1918. l. izpopolnilo društvena pravila, ki jih je nato odobrila Narodna vlada SHS. Na podstavi teh pravil je bilo poslovanje izboljšano in je število zavarovanega članstva naraslo na 1035 oseb.

Začetkom 1922. l. so se društvena pravila, z ozirom na v l. 1920. in 1921. izdane navedbe o bolniškem zavarovanju, ponovno izpremenila v tem smislu, da je mogel pristopiti v zavarovanje k društvu vsak trgovski nastavljenec moškega ali ženskega spola, ki se prišteva v smislu trgovskega zakonika k pomožnemu trgovskemu osebju, brez razlike starosti in zdravstvenega stanja. Novo so se uvedle razne datjate, kakor zavarovanje svojcev, porodniške datjate in drugo, preuredila se je zdravniška služba, opustili so se društveni bolniški prostori, ki jih je imelo društvo od 1894. l. v Leonišču, zavarovanim članom pa se je nudila oskrba v II. razredu javne bolnišnice.

Boj za ohranitev samostojnosti društva

Z uveljavitvijo zakona o zavarovanju delavcev z dne 14. maja 1922, ki je stopil v veljavo 1. julija 1922 in uredil obvezno zavarovanje delavcev za primer bolezni, onemoglosti, starosti in smrti ter nesreče je nastopil za Trgovsko bolniško in podporno društvo popolnoma nova doba.

V § 202 zakona o zavarovanju delavcev, ki je predvidel likvidacijo vseh na principu prostovoljnosti slonečih bolniških in podpornih blagajn, je bila dovoljena izjema le Hrvatskemu trgovskemu društvu »Merkur«, pod pogojem, da šteje vsaj 2500 zavarovancev trgovskih in drugih privatnih nameščenecv.

Trgovsko bolniško in podporno društvo, ki je 1. julija 1922. štel v svoji blagajni že 2562 zavarovancev se je likvidaciji seveda uprlo in vodila se je več let ostra borba za nadaljnji obstoj društva, ki je z ozirom na dolgoletno uspešno poslovanje imelo že lepo tradicijo.

Za odgovoritev likvidacije in zagotovitev obstoja Trg. boln. in podp. društva so zastavile ves svoj vpliv razne poslodavske in nameščenške organizacije, vsem na čelu Zbornica za TOI, katere generalni tajnik dr. Windischer je že l. 1906. odločilno sodeloval pri sestavi novih društvenih pravil in katerega vplivna beseda je mnogo zalegla v borbi za uspešno rešitev perečega vprašanja. Sploh je Zbornica vedno živo podpirala društvo ter mu vedno izkazovala svojo naklonjenost. Po uvidenosti takratnega ministra za socialno politiko dr. Gosarja je bilo v finančni zakon iz leta 1927-28 vnešeno določilo, ki je dopolnilo § 202 ZZZ z naslednjim: »Prav tako se ne likvidira Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani, nego se smatra za oni krajevni organ Osrednjega urada za zavarovanje delavcev, ki vodi posle za privatne in trgovske nameščenecv.«

Obstoj društva je bil tako zagotovljen, seveda pa je morala Bolniška blagajna kot krajevni organ Osrednjega urada svoje poslovanje v celoti urediti v smislu določb zakona o zavarovanju delavcev. Novi krajevni organ SUZOR-ja je moral izdelati tudi podroben pravilnik za svoje poslovanje. Samostojnost Trg. in bolniškega podpornega društva je bila sicer s tem rešena, avtomatična posledica tega pa je bila, da je prišlo društvo pod vpliv SUZORA.

Novo ravnateljstvo in nov napredek društva

V februarju 1929 je minister za socialno politiko na mesto razrešenega dotednjega odbora imenoval novo ravnateljstvo, ki se je konstituiralo na seji dne 4. marca 1929 in opravljalo svoje posle do decembra 1929. Ravnateljstvo, ki mu je načeloval Peter Klinar, ravnatelj Hipotekarne

banke, kot podpredsednika pa sta neumorno sodelovala v njem pok. V. Vrtovec in E. Lovšin, se je posvetilo z veliko vnamo delu za procvit Bolniške blagajne. Njega velika zasluga pa je zlasti to, da je na njegovo pobudo zopet oživelo društvo v podpornem oddelku, to je, da se je uvedlo takozvano višje zavarovanje v namenu, da na podlagi doplačevanja posebnega mesečnega prispevka dopolni datjate po določbah zakona o zavarovanju.

Društvo pod vodstvom dr. Plessa

V decembru 1929 je minister za socialno politiko vsem krajevnim organom SUZOR-ja postavil komisarje. Pri Bolniški blagajni TBPD je prevzel posle njene samouprave po ministru imenovani komisar dr. Ivan Pless, tajnik Zbornice za TOI, ter jih v tem svojstvu vodil do julija 1932, ko je bila imenovana nova samouprava. Novo ravnateljstvo je izvolilo za predsednika, spričo njegovih velikih zaslug za Blagajno prejšnjega komisarja dr. Plessa, S tihim, a neutrudnim delom je dr. Pless v šestletni dobi svojega predsedovanja v največji meri pripomogel Blagajni do uspešnega razvoja, pri čemer je poudariti, da ji je že od onega trenutka, ko se je z uveljavljanjem novega zakona o zavarovanju delavcev pojavila nevarnost likvidacije društva, stal s svojim delom in naveti stalno zvesto ob strani. Najzgovornejši dokaz velikega napredka Blagajne v tem razdobju je izražen v številu zavarovanega članstva, ki je znašalo leta 1929 povprečno 4698, do leta 1935 pa naraslo na 7360 zavarovancev. Poleg tega pa je postalo društvo zopet aktivno in čeprav je pobiralo za 6 odst. manjše prispevke od svojega članstva ko vsi drugi okrožni uradi v državi.

Kot podpredsednik Blagajne je v novi samoupravi od julija 1932 dalje s predsednikom dr. Plessom v najlepši vzajemnosti uspešno deloval Joško Zemljčič, prokurist tv. Medič & Zankl, ki si je kot predsednik Zveze društva privatnih nameščenecv pridobil velike zasluge na popularizaciji zavarovanja pri Blagajni med trgovskimi in drugimi privatnimi nameščeneci. Z vso vnamo je na napredku Blagajne v tej samoupravi deloval tudi podpredsednik g. Smrkolj.

Podporni oddelki društva, ki je bil na pobudo novega ravnateljstva Blagajne iz l. 1922 uspešno oživotvorjen v dopolnilnem višjem zavarovanju, ki je pričelo poslovati s 1. januarjem 1930, je prevzel poseben društveni odbor z društvenim predsednikom Petrom Klinarjem na čelu, ki sta mu s smotrenim in vztrajnim delom stala ob strani podpredsednik pok. V. Vrtovec in tajnik E. Lovšin. Neumornemu delu tega društvenega odbora v naslednjih letih je pripisati uspešno organizacijo nabiranja članov, lep razvoj ter ureditev višjega zavarovanja. Svoje poslovno razdobje pa je ta društveni odbor kronal

Z ustanovitvijo lastnega društvenega sanatorija »Šlajmerjev dom«

v Ljubljani. Dopolnilno višje zavarovanje je na temelju društvenih pravil iz l. 1930. nudilo pri Blagajni zavarovanim članom, ki so prostovoljno doplačevali poseben mesečni prispevek, pravico do zdravljenja v II. razredu bolnišnice, prispevek k pogrebni stroškom svojem umrlega člana, odnosno v primeru onemoglosti člana invalidsko podporo. Ker pa člani višjega zavarovanja zbog pomanjkanja prostora niso vedno mogli dobiti mesta v II. razredu bolnišnice je moralo društvo, da dajatev oskrbe v II. razredu ne bi postala iluzorna, poskrbeti za ustanovitev lastnega sanatorija. Težnje društvenega odbora je podprl Pokojninski zavod za nameščenecv v Ljubljani s 5.000.000 posojilom za katerega je podala delno garancijo ljubljanska mestna občina. Tako je bil, kakor že omenjeno po zaslugi društvenega odbora ter uvidenosti Pokojninskega zavoda, otvorjen septembra 1932 sanatorij »Šlajmerjev dom«.

Na občnem zboru 1933. l. je bil izvoljen nov društveni odbor, ki mu je kot predsednik ponovno stopil na čelo g. Peter Klinar. Novi odbor je nadaljeval prejšnje delo, se v letu 1934 spričo ponovnih predlogov raznih činiteljev v pogledu reorganizacije nameščenškega zavarovanja trudil za neokrnjenost zavarovanja privatnih in trg. nameščenecv stoječ na temeljnem stališču, da v skladu z življenjskimi interesi trgovski in drugih privatnih nameščenecv potrebna specialna zakonita ureditev celotnega nameščenškega zavarovanja, ki mora sloneti na teritorialnem načelu ter mora postati obligatorno.

Višje zavarovanje, ki nudi svojim članom poleg že omenjenih datjatev tudi izredne podpore v posebno težkih primerih obolenja svojcev zavarovanih članov, ki v smislu zakona nimajo pravice do zdravljenja v sanatorijih za pljučno bolne, postaja med zavarovanci Blagajne vse bolj priljubljeno, kar kaže število prijavljenih članov, ki znaša po zadnjih podatkih 4200. Spričo vedne zasedenosti ter celo pomanjkanja prostora v sanatoriju »Šlajmerjev dom« si je sedanji društveni odbor zastavil nalogo razširitve sanatorija, tako, da bi ustrezajoč kakor doslej, odnosno v še večji meri vsem načelom današnjega zdravstva in udobnosti imel poleg že obstoječih oddelkov še manjkajoče: porodniški, očesni, rentgenološki in druge oddelke.

Kako krepko se je razvijalo društvo, kaže najbolj nazorno naslednja tabela o

gibanju članstva.

Povprečno število vseh zavarovancev je bilo v posameznih poslovnih letih od leta 1922. do konca oktobra 1935. naslednje:

leta	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
število	3033	3198	3803	4166	4361	4362	4445	4698	5345	5796	5894	6312	6898	7554

Po zadnjih podatkih iz leta 1935 je doseglo število zavarovancev pri Bolniški blagajni že 7623. Od teh odpade na moške 4519, na ženske pa 3104.

Po povprečnem stanju zavarovanega članstva v letu 1935 — 7383 je odpadlo na

	moških	ženskih	skupno
1. trgovino	2164	1717	3881
2. denarne in zavaroval. zavode ter samost. pisarne	751	259	1010
3. svobodne poklice	238	273	511
4. tekstilno industr.	316	177	493
5. ostale	934	554	1488

Iz prednjih podatkov je razvidno, da odpade nad polovico vseh zavarovancev, t. j. 52,56% na trgovske obrate, ki jim slede denarni in zavarovalni zavodi ter samostojne pisarne s 13,68%, svobodni poklici s 6,92% in tekstilna industrija s 6,68%. nameščeneci iz prvih štirih skupin tvorijo torej 79,84 ali 3/4 vsa članstva.

Lokalna porazdelitev članstva po stanju v letu 1935.

Zavarovano članstvo se na posamezne okoliše porazdeli naslednje:

okoliše	število	ali	%
na Ljubljano odpade	3360	zavar.	45,51%
„ Maribor	1157	„	15,67%
„ Celje	495	„	6,70%
„ Kranj	389	„	5,27%
„ Ptuj	170	„	2,30%
„ razne kraje	1812	„	24,54%

Razvrstitev članstva po mezdnih razredih

Mezdni razred	Zavarovana meзда	M.	Z.	sk.	v %
1.	Din 6—	580	425	1005	13,62
2. do 8.	od „ 8 do 24	470	804	1274	17,26
9.	„ 28'80	192	274	466	6,32
10.	„ 34—	266	326	592	8,03
11.	„ 40—	210	244	454	6,16
12.	„ 48—	2683	909	3592	48,66

Povprečna dnevna zavarovana mezda

V razdobju 1922—1935 je variirala povprečna dnevna zavarovana mezda takole:

leta	1922.	1923.	1924.	1925.	1926.	1927.	1928.
v letih	29'70	29'40	30'14	30'83	33'72	36'47	36'64
leta	1929.	1930.	1931.	1932.	1933.	1934.	1935.
v letih	36'74	35'33	35'44	34'97	34'48	34'45	34'28

Delo in uspeh Bolniške blagajne

Od leta 1922. pa do konca leta 1934. je imela Bolniška blagajna Trg. podp. in bol. društva skupno 39.893.448 Din dohodkov, od katerih je izdala za datjate članom 31.830.291 Din ali 79,78%, za upravne stroške 4.412.524 Din ali 11,07%, dočim je znašal poslovni prebitok 3.650.631 Din ali 9,15%. Te številke dokazujejo, da je Bolniška blagajna storila svojo dolžnost do članstva.

Še nekaj je treba pibiti: Bolniška blagajna je bila ves čas aktivna. Samo leta 1929. je imela primanjkljaj v višini 247.242 dinarjev, a še ta primanjkljaj je takoj prihodnje leto izginil in se izpremenil v prebitok, ko je postal komisar dr. Pless.

V denarju je izplačala Bolniška blagajna v teh letih zavarovancem skupno 10.622.794 dinarjev ali 26,62% vseh svojih dohodkov. Od tega zneska je šlo:

za hranarino 8.308.296 Din ali 20,82%, za porodniške podpore 1.950.165 Din ali 4,89%

in za pogrebne 364.332 Din ali 0,91%.

V naravi pa je izplačala Bolniška blagajna skupno 21.207.496 Din ali 53,16%, in sicer:

za zdravniške stroške 9.090.267 Din ali 22,79%,

za zdravila članom 4.092.273 Din ali 10,26%,

za zdravila svojem 1.588.765 Din ali 3,98%,

za zdravljenje članov v bolnišnicah 2.490.891 ali 6,24%,

za zdravljenje svojcev v bolnišnicah 1.009.443 Din ali 2,53%,

za zdravljenje v zdraviliščih 1.161.331 Din ali 2,91%

in za zobno nego 1.774.522 Din ali 4,45%.

Te številke jasno dokazujejo o uspešnem delovanju Bolniške blagajne, ki bi pa nudila članom še več, če bi bila popolnoma avtonomna. Tedaj bi se mogli tudi poslovni prebitki uporabiti v korist članstva.

Višje zavarovanje

Prav tako uspešna pa je tudi slika o poslovanju višjega zavarovanja, ki je bilo uvedeno leta 1930. Število članstva je naraslo od 2733 ob ustanovitvi na 3737 ob koncu leta 1934.

Vsi dohodki so znašali 4.731.503 Din, od katerih je šlo: za oskrbo članov v bolnišnicah 1.030.172 Din, svojcev 748.466 Din, za oskrbo članov v Šlajmerjevem domu 422.360 Din, svojcev 330.820 Din, raznih bolniških podpor je bilo plačanih članom in svojem 263.890 Din, za pogrebne 62.000 Din in za starostno rento 7920 Din. Vsi upravni stroški so znašali v vseh petih letih le 403.606 Din.

Prebitok je znašal 1.462.195 Din, od katerega se je uporabilo za odpise prispevkov 14.095, za upravne stroške Bolniške blagajne 599.998, za Šlajmerjev dom 839 tisoč 529 Din, ostanek 8573 se prenese na prihodnje leto.

Da je bilo delo Bolniške blagajne, višjega zavarovanja tako uspešno, gre zasluga ne le vodstvu Trg. bol. in podp. društva ter Bolniške blagajne, temveč tudi uradništvu, ki je pod vodstvom svojega ravnatelja Podgorška vedno vestno izpolnjevalo vse svoje dolžnosti.

Lira se prilagodi funtu

Dolgo se je upirala italijanska vlada, da prizna razvrednotenje lire. Niso pač bile pozabljene svoječasne besede Mussolinija, da z liro stoji in pade. Toda končno le ni bilo več mogoče prikrivati resnice in vojna z Etiopijo je dala ugodno priliko, da je mogla italijanska vlada tudi javno priznati razvrednotenje lire. To se je zgodilo, ko se je določila vrednost grama čistega zlata na 15'50 lire, dočim je preje znašala le 12'627 lire. Zlati standard lire je bil s tem oficialno opušen.

Drugo vprašanje je seveda, če bo mogla italijanska vlada ohraniti tečaj lire na tej višini. Notranji dolgovi rastejo neprestano in z vedno novimi notranjimi posojili si italijanska vlada ne bo mogla pomagati. V tujini se tudi dejansko presoja položaj lire zelo pesimistično. V Parizu, kjer edino še kupujejo z lirami, niha tečaj lire med 80 in 90 frankov za 100 lir. To pomeni, da je lira izgubila že eno tretjino svoje vrednosti in ne samo 18 odstotkov, kakor bi sledilo iz nove zlate paritete lire. A tudi na notranjem italijanskem trgu pada vrednost lire, kar najbolj zgovorno dokazuje dvig cen za vse življenjske potrebščine. Tako se je dvignil indeks cen na debelo v Milanu od 278'90 (1913 je 100) koncem leta 1934. na 351'32 v začetku novembra in je od tedaj gotovo zopet narastel, če bi se indeksne številke še objavljale. Za živino se cene sicer še niso dvignile, ker so začeli zaradi pomanjkanja krme živino klati v množicah, zato pa bo splošna cena živine tem višja.

Nastane vprašanje, kako daleč bo šlo nazadovanje lire. Vse kaže, da se bo lira ustavila pri znani »quota novante«, to je pri relaciji en funt enak 90 lir. Z drugimi besedami se pravi to, da se bo Italija kljub vsej sovražnosti do Anglije pridružila šterlinškemu bloku, kar je tudi z ozirom na njeno zunanjo trgovino edino pametno, ker izvažata Italija predvsem v Anglijo in v angleške kolonije. Lira, ki je še pred nedolгим časom bila vredna nad 4 dinarje, bo padla na 2'77 do 2'80 dinarja. In še je vprašanje, če se bo na tej višini ustavila.

Politične vesti

Predsednik Masaryk je zaradi visoke starosti in boleznih odstopil ter priporočil kot svojega naslednika dr. Beneša, ki je bil že za časa njegovega osvobodilnega dela med vojno njegova desna roka in ki vodi čl. zunanjo politiko že neprestano od l. 1918. V soboto izide proklamacija predsednika Masaryka na češkoslovaški narod, katerega sporoča svojo abdikacijo. Večina strank bo glasovala za dr. Beneša, ki mu je tripetinska večina na skupni seji senata in zbornice zagotovljena. Ni pa še znano, kdo bo Benešev naslednik. Dr. Beneš sam priporoča kot svojega naslednika svojega dolgoletnega pomočnika dr. Krofto, dočim so agrarci za dr. Osuskega, čl. pariškega poslanika.

Na prvi proračunski seji čl. parlamenta je podal novi ministrski predsednik dr. Hodža velik ekspezo o čl. politiki. V svojem govoru, ki je bil od parlamenta zelo ugodno sprejet, je zlasti nastopil proti Heinleinovi Sudetski nemški stranki, ki je sicer večkrat poudarjala svojo lojalnost do Češkoslovaške, ki pa je vseskozi protidemokratska. Demokracija pa je za češkoslovaško državo bistvena. Zato tudi ne more biti ne fašizem niti narodni socializem uvozo blago za Češkoslovaško. Nobene pravice pa tudi nima Heinleinova stranka govoriti v imenu vseh Nemcev Češkoslovaške, ker je samo stranka, kakor so vse druge stranke.

Več bombnih atentatov je bilo v Atenah pred stanovanji znanih venizelistov. Vsi ti atentati pa so imeli le demonstrativen značaj proti izdani amnestiji in ni bil od njih nihče ranjen.

Lavalova vlada je srečno prebrodila nevarno debato o desničarskih bojnih organizacijah, ker so se te same prostovoljno razpustile. Nato je bila vladi izrečena zapupnica s 315 proti 217 glasovom.

Diplomatska pogajanja za rešitev italijansko-etioopskega spora so stopila v odločilno fazo. Po sporazumu med francoskimi in angleškimi strokovnjaki naj bi se sklenil sporazum na tej podlagi. Italija dobi dele etiopske province Tigreje, toda brez mest Adue, Aksuma in Adigrata. Zato pa odstopi Etiopiji eritrejsko pristanišče Asab s primernim koridorjem do morja. Meja med Etiopijo in Somalijo, ki še ni definitivno določena, se dokončno uredi ter dobi pri tej priliki Italija del pokrajine Ogaden. Etiopija ostane popolnoma svobodna in neodvisna država, ki sama sklene z Zvezo narodov pogodbo glede varovanja svoje neodvisnosti.

Etiopski cesar je izjavil, da Etiopija ne odstopi niti pedu svoje zemlje. Etiopija je bila 2000 let samostojna država in zato tudi sedaj ne more priti pod tuj jarem.

Tudi ta edina vrata se lahko Mussolini zapro, pišejo Times, če bi Mussolini odklonil francosko-angleški kompromisni predlog. Potem za Mussolinija ne bo nobenega izhoda več.

Ponstritev sankcij bo odgodena, če Italija takoj ustavi vse sovražnosti proti Etiopcem in če sprejme francosko-angleške kompromisne predloge. Malo upanja pa je, da bi Italija te predloge sprejela, ker bi pač bilo razočaranje v Italiji nad etiopskim pohodom preveliko.

Italijansko vrhovno poveljstvo objavlja, da je zašla neka italijanska avtokolona v zasedo Etiopcev ter je po krvavem boju podlegla Etiopcem. Ker niso mogli spraviti Etiopci po boju zaplenjenih 24 tovornih avtomobilov naprej, so vse polili z bencinom in zažgali. Avtomobili so bili polno naloženi z živili in municijo.

Etiopska vojska nadaljuje s svojimi pripravami za splošno ofenzivo. Predznak te ofenzive so tudi vedno bolj pogosti boji predstraž. Kakor poročajo tudi italijanski letalci, so Etiopci dobro oboroženi in imajo tudi precej dobro organiziran dovoz municije in živil.

Nemški poslanik na Dunaju v. Papen je priredil veliko recepcijo, katere so se prvič po dolgem času udeležili tudi predsednik republike Miklas in člani avstrijske vlade.

Amerika bo zahtevala na pomorski konferenci v Londonu, da ostane razmerje med njenim in japonskim vojnim brodom neizpremenjeno, to je v razmerju 5:3. Japonski delegati pa so že izjavili, da zahtevajo za Japonsko popolno enakopravnost.

Po zmagi delavske stranke v Novi Zelandiji je bila sedaj imenovana delavska vlada, ki jo je sestavil vodja laburistične stranke Savedge. Dosedaj delavska stranka še nikdar ni bila v Novi Zelandiji na vladi.

Letošnji Miklavž izredno slab

Približno za eno tretjino prodali trgovci manj ko lani

Položaj trgovine postaja v Ljubljani vedno bolj obupen. Prvo oživiljenje v kupčiji je nastopilo navadno v septembru, ko so se začele šole. Letos tega oživiljenja trgovine niso občutile, ker so šolnine izpraznile ljudi, da so morali vsi omejiti nakupe na najnujnejše.

Redukcija plač je nato povzročila nov zastoj v trgovini in edino upanje je bilo, da se bo položaj v decembru nekoliko popravil, ko je bila vedno zaradi Miklavža in Božiča sezona za trgovce najugodnejša. — Trgovci so se tudi za Miklavža dobro pripravili ter z vzorno urejenimi izložbami ter celimi razstavami opozorili občinstvo na svoje blago. Nekatere teh razstav so bile celo tako lepe in bogate, da so bile pravi dogodek. Tako razstava trgovine Kollmann, trgovine K. Soss in druge.

Sedaj je minul Miklavž in trgovci morajo konstatirati, da je bil letošnji Miklavž še znatno slabši od lanskega, ki je bil že itak obupno slab. Kdor je imel še primerno živahen promet, ta je prodal za 10 odstotkov manj ko lani. A ti so bili le srečne izjeme, ker povprečno je nazadovala trgovina za 25 do 35 odstotkov. Ljudje niso omejili svoje svoje nakupe le na najnujnejše, temveč tudi na najcenejše blago. V zvezi s tem se je tudi pojavilo letos izredno mnogo tako imenovanih »varšauerjev«, to je ljudi, ki hodijo iz trgovine v trgovino in povsodi sprašujejo za ceno ter kupijo končno v trgovini, kjer dobe vsaj za 1 dinar blago ceneje. Zaradi teh »varšauerjev« je tudi izgledalo, kakor da so trgovine polne kupovalcev, v resnici pa so ljudje le izbirali in se pogajali za ceno, končno pa odšli drugam. Upamo, da je tudi vedno pazljiva davčna uprava to ugotovila in da je sedaj spoznala, da se zaradi polne trgovine ljudi, ki le ogledujejo blago, ne more sklepati tudi na velik trgovski promet.

K tej splošni sliki o razočaranju, ki ga je letos Miklavž v obilni meri prinesel vsem trgovcem, naj dodamo še par podrobnih slik.

Za trgovine z igračami je bil Miklavž navadno velika konjunktura. Letos je bilo prodanega blaga za približno eno četrtino manj ko lani. Večji trgovci z galanterijo pa so doživeli letos še to novost, da so hoteli ljudje kupovati blago proti hranilnim knjižicam. Tudi na običajnem Miklavževem sejmu na Kongresnem trgu se je videlo, da je čas za igrače minul.

V modnem blagu je bila nadalje za Miklavža navadno dobra kupčija in zlasti lepše blago je našlo ta čas svojega kupca. Letos ni bilo človeka, ki bi kupil dražjo kravato in kravata, ki je bila dražja od 16 dinarjev, je ostala v trgovini. Zlasti so pa trpele modne trgovine od celih letij »var-

šauerjev«. Kako slaba je bila kupčija v modnih trgovinah, priča najlepše izjava nekakega trgovca, da ni prodal niti enega klobuka.

Celo slaščičarne se ne morejo pohvaliti s posebnim prometom. Sicer pa velja tudi za to stroko, da je šlo večinoma le najcenejše blago. Krožnik mora biti poln in naj bo že na njem karkoli. Posebno slabo pa so odrezali grosisti. Na deželo ni šlo skoraj nič bombonov in drugih sladkarij, ker je pač na deželi stiska za denar še tem večja. Podoželski trgovci so se zato letos tudi bali naročiti le nekaj več blaga.

Tudi v trgovinah s šolskimi potrebščinami se letošnji Miklavž ni obnesel. Kupevc manj ko druga leta in še oni, ki so se pojavili, so hoteli le najcenejše blago. Končno se ni niti čuditi, ker pač ljudje nimajo denarja.

Edino neverjetna brozga po ljubljanskih ulicah je nekoliko dvignila zanimanje za galoše, ker so tudi ljudje z nakupom teh predmetov odlašali do zadnjega. A tudi tu je bilo za najcenejše blago največje povpraševanje.

Najhuje pa je to, da se je bati, da tudi za Božič ne bo nič boljše, ker bodo med tem znižale kupno moč prebivalstva še sankcije. Popoln zastoj lesne trgovine v obmejnih okrajih in silen dvig brezposelnosti bo prav gotovo povzročilo zastoj tudi v vsej drugi trgovini.

Tako je bilanca letošnjega Miklavža v vsakem oziru slaba, bati se pa moramo, da tudi božična bilanca ne bo nič boljša.

Uspeh modne revije je bil popoln

Nič ne dokazuje bolj uspeha modne revije, ko soglasna konstatacija publike, da se je revija prekmalu nehala. Čeprav je bil ves čas obisk revije nad vse dober, bi imela tudi vedno dovolj obiskovalcev, če bi trajala tudi ves teden. Če je bil več ko zadovoljiv že zunanji uspeh revije, pa je še pomembnejši njen moralni. Kar so obrtniki hoteli doseči s svojo modno revijo, da namreč prepričajo javnost o prvostvornosti svojih izdelkov, to so tudi dosegli in vsa Ljubljana danes ve, da ni treba kupovati oblek, perila in obutve ter modnih in sportnih potrebščin v tujini, ker se vse dobi ravno tako dobro in vrhu tega še ceneje tudi v Ljubljani. Prav odkrito k tej moralni zmagi naših obrtnikov iskreno čestitamo.

Modna revija je bila zaključena v sredo zvečer s prijateljskim sestankom vseh prirediteljev, razstavljalcev in vseh, ki so pripomogli k uspehu revije. V imenu obrtniškega društva se je vsem zahvalil predsednik Josip Rebek, ki je mogel z vso pravico konstatirati, da je revija dosegla svoj

Naš pravi domači izdelek

namen. Poleg vseh prirediteljev in razstavljalcev gre glavna zasluga za veliki uspeh revije arhitektu Mesarju, režiserju Delaku in ne na vse zadnje konferencierju Mirku Jelačinu, ki je bil duša vse revije. Ko so govorili še predsednik združenja trgovcev Karl Soss in predsednik obrtniških okrožnih odborov Igljč, se je razvila prijetna zabava, ki je potekla v najboljšem razpoloženju.

Splošna želja Ljubljane je, da postane modna revija obrtnikov stalna prireditelj in obrtniki bodo tudi tej želji Ljubljane ustregli.

III. plenarna seja

Zveze trgovskih združenj Dravske banovine

bo v petek, dne 13. decembra 1935 ob 10. uri dopoldne

v mali dvorani Trgovskega doma v Ljubljani, I. nadstropje.

Dnevni red:

1. Poročilo predsednika.
2. Strokovno glasilo.
3. Zvezni proračun.
4. Služajnosti.

Naprosajo se vsi člani predsedstva, da se seje gotovo udeležijo.

Predsednik:

Josip J. Kavčič s. r.

Seznam zavezancev za dodatni davček k pridobitni razgrnjen

Davčna uprava za mesto Ljubljano razglasa:

Pri mestnem načelnstvu je razgrnjen na vpogled seznam oseb, zvezanih dodatnemu davku k pridobitni po § 21 zakona o budžetskih dvanaestinah za mesec avgust-december 1935 in januar-marec 1936 s predlogom davčne osnove.

Seja davčnega odbora se prične dne 21. decembra 1935 ob 9. uri.

Zopet nov monopol

Z dovoljenjem generalne direkcije železnic je bilo ustanovljeno posebno podjetje, ki je dobilo izključno pravico prodaje vseh železniških tarif, obvestil in »Saobračajnega Vestnika«. Novo podjetje prevzame tudi prodajo vseh izdaj »Jugoslavije«. Zaenkrat ostanejo za vse te knjige in zvezke stare cene neizpremenjene, kako pa bo s cenami pozneje, še ni znano.

Proti temu novemu in nedopustnemu monopolu protestiramo najodločneje, ker pomeni skrajno kršitev načela državljanske enakopravnosti. Sploh pa bo teh monopolov kmalu toliko, da bo vsake zasebne podjetnosti konec. Da pa ima od tega škodo tudi državna blagajna, je jasno, ker se s temi monopoli stalno ubija število davkoplačevalcev.

Jezikovni tečaji v Celju

Celje: Tečaj angleščine, ki ga je priredil celjski pododbor Društva absolventov drž. trg. šol je vsak torek in petek od 7. do 8. ure zvečer v državni trgovski šoli. Istotam se vršijo še tečaji:

začetni tečaj nemščine vsak ponedeljek in četrtek od 8. do 9. ure zvečer, pred tem pa je od 7. do 8. ure

nadaljevalni tečaj nemščine.

Višji tečaj francoščine je vsak torek in petek od 7. do 8. ure zvečer.

Opozorjamo na te tečaje eventualne interese, ki se še lahko sedaj naknadno prijavi, vsakokrat pred pričetkom ure. — Odbor.

Od 3 — 5%

se vam obrestujejo prihranki, ki jih naložite pri nas.

Pred zločinci

je zavarovan denar, ki se zaupa nam.

Nad 10.000 vlagateljev

štejemo v svoj krog.

Vabimo vani vse,

ki hočete vlagati v shranitev in obrestovanje pri zavodu, za katerega jamči z vsem premoženjem in davčno močjo **Dravska banovina.**

Kratkoročna posojila

dajemo pod ugodnimi pogoji

HRANILNICA

DRAVSKE BANOVINE

LJUBLJANA

(prej Kranjska hranilnica)

Denarstvo

Odlog plačil

je dovoljen:

Hranilnici in posojilnici v Preddvoru za 5 let od 24. X. 1935 dalje. Obrestna mera za stare vloge po 2 odstotka od 24. julija 1934 dalje.

Ljudski hranilnici in posojilnici v Rečici ob Savinji za 6 let od 22. X. dalje, obrestna mera za stare vloge po 2 odstotka od 22. maja 1935 dalje.

Hranilnici in posojilnici v Ribnici za 6 let od 24. X. 1935 dalje, obrestna mera za stare vloge po 2 in pol odstotka od 1. oktobra 1934 dalje.

Hranilnici in posojilnici v Ribnici na Pohorju za 6 let od 18. X. 1935 dalje. Odlog velja za dolgove, nastale pred 16. majem 1935. Obrestna mera za stare vloge po 2 odstotka.

Kmetijski hranilnici in posojilnici v Starem trgu pri Ložu za 6 let od 24. X. 1935 dalje. Odlog velja za dolgove nastale pred 24. avgustom 1935. Obrestna mera za stare vloge po 3 odstotke.

Hranilnici in posojilnici v Starem logu za 6 let od 22. X. 1935 dalje. Odlog velja za dolgove pred 20. avgustom 1935. Obrestna mera za stare vloge po 2 odstotka.

Hranilnici in posojilnici v Strugah za 5 let od 18. X. 1935 dalje. Odlog velja za dolgove pred 13. julijem 1934. Obrestna mera za stare vloge po 2 odstotka.

Hranilnici in posojilnici pri Sv. Kungoti na Pohorju za 4 leta od 18. oktobra 1935 dalje. Odlog velja za dolgove, nastale pred 18. majem 1934. Obrestna mera za stare vloge po 2 in pol odstotka.

Posojilnici in hranilnici pri Sv. Križu pri Litiji za 6 let od 2. XI. 1935 dalje. Odlog velja za dolgove, nastale pred 27. marcem 1934. Obrestna mera za stare vloge po 2 odstotka.

Hranilnici in posojilnici v Št. Gotardu za 6 let od 22. oktobra 1935 dalje. Odlog velja za pred 9. junijem 1934 nastale dolgove. Obrestna mera za stare dolgove po 2 odstotka.

Kmetijski hranilnici in posojilnici v Št. Jerneju na Dolenjskem za 3 leta, od 24. X. 1935 dalje. Odlog velja za dolgove, nastale pred 15. majem 1934. Obrestna mera za stare vloge po 2 in pol odstotka.

Kmečki hranilnici in posojilnici v Skalaha za 6 let od 24. X. 1935 dalje. Odlog velja za dolgove, nastale do 8. novem. 1934. Obrestna mera za stare vloge po 2 odstotka.

Hranilnici in posojilnici v Toplicah za 5 let od 24. X. 1935 dalje. Odlog velja za dolgove, nastale pred 22. X. 1934. Obrestna mera za stare vloge po 2 odstotka.

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke z dne 30. novembra izkazuje te izpremembe (vse v milijonih Din):

Zlato v blagajnah je naraslo za 4.13 na 1.311,7, v tujini za 6,5 na 114,7, devize so padle za 4,66 na 24,9. Devize, ki ne spadajo v podlogo, so se dvignile za 7 na 289,3. Vsota kovanega denarja se je zmanjšala za 12,2 na 310,4.

Posojila so ostala skoraj neizpremenjena.

Že v 24 urah

narva, plesira in kemično suhi obleke, klobuke itd. Škrobi

in svetilnika srajce, ovratnike in manšete.

Pere, suši, munga in lika domače perila

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3

Telefon št. 22-72

na. Eskontna so se povečala za 2,3 na 1546,9, lombardna pa so padla za 2,2 na 393,4.

Obtok bankovcev se je zaradi ultima povečal za 58,6 na 4.838,05, iz istega vzroka so nazadovale obveze na pokaz, in sicer za 118,6 na 1374,7.

Kritje se je povečalo od 29,74 na 30,02%, samo zlato pa od 26,90 na 27,13 %.

*

Viceguverner Narodne banke dr. Melko Čingrija je odstopil. Njegova ostavka je sprejeta.

Romunska vlada je na podlagi nove devizne uredbe določila takso, ki se plača pri nabavi deviz za uvoz tujega blaga na 38 %, za druga plačila, ki niso v zvezi z nabavo blaga v tujini pa na 12 %. Toliko morajo tudi plačati izvozniki petroleja.

Odtok zlata iz Francoske banke se je v decembru ustavil. Predvsem je to posledica povišanja obrestne mere Francoske banke na 6 %, a tudi notranje politična napetost je ponehala.

Veliko angleško posojilo v višini 300 milijonov funtov je bilo v par urah podpisano. Podpisana pa ni bila samo prva tranša, ki se obrestuje po 2 in pol %, temveč tudi druga, ki se bo obrestovala s samo 1 %, odnosno če se upošteva še emisijski tečaj po 1,42 %. To je uspeh, ki kaže, da uživa angleška vlada absolutno zaupanje prebivalstva.

Češkoslovaška je prepovedala izvoz bankovcev, ker so oblasti ugotovile, da se izvažajo bankovci tudi v plačilo nedovoljene uvoza. V bodoče se smejo za potovanja v tujino vzeti s seboj le bankovci po 10 in 20 Kč do najvišjega zneska 300 Kč. V tujih valutah pa more imeti vsak, ki potuje iz Češkoslovaške, denarja v vrednosti do 1000 Kč.

SLOVENIA-TRANSPORT

LJUBLJANA - TELEFON 27-18

PREVOZI

vsake vrste blaga — krajevni, medkrajevni prevozi — zbiranje robe — preselitve s pohištvimi vozovi v tu- in inozemstvo. — Informacije brezplačno.

Doma in po svetu

Za našega poslanika v Sofiji je imenovan pomočnik zunanjega ministra Sturm-Jurišič.

Obrtniška razstava, ki so jo priredili obrtniki v Varaždinu v proslavo obrtniškega dne, je zelo dobro uspela. Podobna poročila prihajajo tudi iz drugih hrvatskih mest. Posebno pa je uspela obrtniška razstava v Zagrebu, katero je obiskalo 100.000 ljudi.

Kakor poroča »Slovenec« je dobila banška uprava v Ljubljani dovoljenje, da se zadolži pri Pokojninskem zavodu v Ljubljani za 8 milijonov Din, da more zgraditi počlopce za III. državno gimnazijo.

Nov upravni in nadzorni odbor Zenice je bil izvoljen dne 30. novembra. Za predsednika je bil izvoljen načelnik gozdarskega ministrstva inž. Bosak. V gospodarskih krogih je proti novi upravi zelo močan odpor. Slovence je v prejšnji upravi zastopal inž. Gostiša, sedaj pa smo Slovenci brez zastopnika.

V mestni zastop ameriškega mesta Cleveland so bili pri zadnjih volitvah izvoljeni med 33 člani tudi 4 Slovenci in 1 Hrvat. K temu velikemu uspehu našim rojakom iskreno čestitamo.

Ker je žaga bratov Feltrinelli v Bosni

ustavila zaradi sankej delo, je ostalo brez dela okoli 500 delavcev.

Prebivalstvo Milana je nabralo za italijanski zlati zaklad 600 kg zlata in 1300 kg srebra, prebivalstvo Genua pa 200 kg zlata.

Italijanski kralj in italijanska kraljica sta darovala svoje poročne prstane za zlati zaklad Italije. Kraljica je pri tej priliki poslala Mussoliniju brzojavko, v kateri pravi, da je darovala najdražje, kar ima.

De Bono se je vrnil v Italijo in se odpeljal v Rim. Na vsem potu mu niso fašisti priredili nobenega posebnega sprejema, kakor da bi hoteli poudariti, da se vrača vojskovodja, ki je izgubil bitko.

Pri gradnji betonskih pilotov za most čez Mrežnico, 30 km od Karlovca, ki ga gradi gradbeno podjetje Slavec, se je nkrat zrušil keson s podpornimi hlodi, da se je v hipu sesula jama pod kesonom, ki jo je takoj nato tudi zalila voda. 7 delavcev, ki so kopali v jami, je bilo zasutih in je bila vsaka pomoč nemogoča. Med ponesrečenci je tudi Slovenec Ivan Kozamerinik, tesarski mojster v Metliki. Vzrok nesreče še ni ugotovljen.

Silen vihar je divjal nad Reko in Sušakom. Posebno velika škoda je bila v lesnih skladiščih na Delti in Brajdici, kjer je vihar v dolžini petih metrov razrušil tudi podporni zid. Skladišče ribarske zadrage je vihar uničil. Tudi na Reki je napravil vihar mnogo škode.

Tržna poročila

Zagrebski tedenski sejem

Kljub deževnemu vremenu je bil dogon na zadnjem sejmu velik, zlasti špeharjev. Konj je bilo manj, ker bo glavni trg za konje ob Miklavževem sejmu dne 9. t. m. Živino so kupovali tuji tudi za Palestino, a je ostala cena živine kljub temu neizpremenjena. Podražili pa so se špeharji za 50 par in krompir za 80 par.

Cene so bile naslednje: biki po 2-25 do 2-40, krave za klanje po 2 do 2-80, za klobase po 1-05 do 1-40, junice za klanje po 2-50 do 3-50, za rejo po 500 do 700 Din za žival, voli I. vrste po 3-70, II. vrste po 2-70 do 3, bosanski po 2-25 do 2-50, živa teleta po 4 do 5, zaklana po 6, špeharji po 7-50 do 8, pršutarji po 5 do 6, zaklani sremški prašiči po 10, pujski po 8 Din za kg žive teže.

Detelja po 100 do 120, olava po 95 do 110, seno po 90 do 100, slama za steljo po 45 do 50 Din za 100 kil. Krompir po 0-75 do 1-10, zelje po 1 do 1-50 in repa po 0-30 do 0-35 Din za kg.

Dunajski živinski trg

Na zadnji trg je bilo postavljenih 1474 glav domače, 170 madjarske, 150 romun-

V naše hiše
za naš denar

Le naše res domače praške

ADRIA

ske, 90 jugoslovske in 81 poljske goveje živine. Cene so bile te: izjemno dobri voli po 1-40 do 1-52, prima po 1-10 do 1-35, drugovrstni po 0-85 do 1-05, tretjevrstni po 0-70 do 0-83, mršava živina po 0-45 do 0-63 šilinga za kg žive teže. Ob slabem prometu so se pocenili voli za 3 do 5 grošev, proti koncu sejma pa še za nekaj grošev. Vse druge cene so ostale neizpremenjene.

Radio-Ljubljana

Nedelja, dne 8. decembra. 8.00: Čas, poročila. — 8.15: Telovadba (g. Ciril Soukal). — 8.45: Koncert citraškega krožka »Vesna«. — 9.45: Versko predavanje (gospod dr. Mihael Opeka). — 10.00: Prenos iz Maribora: Vine. Goller: Missa »Beati pacifici« za bariton, mešani zbor, godalni orkester, harfo in orgle. — 11.30: Mladinska ura: po sv. Miklavžu (g. Fr. Lipah, član Narodnega gledališča). — 12.00: Problem strokovne vzgoje in zaposlitev našega naraščaja (g. Brilly Janez). — 12.10: Čas, objava sporeda. — 12.20: Plošče. — 15.00: Kurnica in negovanje kokoši (g. ing. Wenko Boris). — 15.20: Ura domače glasbe (Radijski orkester). — 16.00: Jajce v gosposinjstvu (ga. Albina Travnova). — 16.15: Radijski orkester. — 17.15: Razvoj slovenske drame (III. ura). — 19.30: Nacionalna ura. — 20.00: Čas, poročila. — 20.15: Operne arije s spremljevanjem Radijskega orkestra (paje gđc. Dragica Sokova). — 21.30: Prenos iz Zagreba. — 22.00: Čas, vremenska napoved, poročila. — 22.15: Prenos iz kavarne »Nebotičnik«.

Ponedeljek, dne 9. decembra. 12.00: Simfonične pesnitve (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 18.00: Čas. — 18.15: Plošče. — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji. — 18.00: O pljučnici (g. dr. Bogomir Magajna). — 18.20: Harmonika (plošče). — 18.40: 2000letnica pesnika Horacija (g. prof. Anton Sovre). — 19.00: Čas, vremenska napoved, poročila. — 19.30: Nacionalna ura. — 20.00: Radijski orkester. — 21.00: Komorni kvintet na pihala. — 22.00: Čas, vremenska napoved, poročila. — 22.15: Instrumentalni dueti: klavir (gđc. Gnjezda Melita) in harmonij (g. Kaškarov Dimitrij).

Torek, dne 10. decembra. 11.00: Šolska ura. — 12.00: Pesmi tujih narodov (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 18.00: Čas, obvestila. — 18.15: Radijski orkester. — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji. — 18.00: Iz Smetancvih oper (Radijski orkester). — 18.40: Višek kitajske kulture pred propadom (g. Fr. Terseglav). — 19.00: Čas, vremenska napoved, poročila. — 19.30: Nacionalna ura. — 20.00: Prenos opere iz Zagreba.

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

več vrst žganja, moko ter deželne pridelke — kakor tudi raznovrstno

rudninsko vodo

Lastna pekarstva za kavo in mlino za dišave z električnim obratom

Telefon št. 26-66 Ceniki na razpolago!

KNJIGOVESNICA JUGOSLOVANSKE

TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

Nudi polizredno nizkih cenah: Salda-konte, strace,

journala, šolske zvezke, mape, odjemalne knji-

žice, risalne bloke itd.

KLIZEJE
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izv. suje
najboljdnjše

KLIJANA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

Naročajte in širite
„Trgovski list“!

Lepila

za knjigoveznice, tovarne kuvert, kartonaže in ostalo industrijo,

Lepila

za etiketiranje na papir, les, steklo, pločevino etc.

izdeluje v neprekosljivi kakovosti in dobavi po najnižjih cenah

„Savinja“ d. z. o. z.
Tacen - St. Vid nad Ljubljano

Zahtevajte ponudbe!

Zahtevajte vzorce!